

Dövkultur i fokus

En webbaserad enkätstudie om dövkultur

Erdem Akan
(Konsult) Projektmedarbetare för Omvända världen
Sveriges Dövas Riksförbund & Riksteatern Crea

Sammanfattning

Denna rapport beskriver dövkulturens betydelse och utmaningar utifrån en enkätstudie med 414 respondenter, utförd av Sveriges Dövas Riksförbund i samarbete med Riksteatern Crea inom projektet *Omvända världen*. Studien belyser dövkulturens utmaningar som språklig och kulturell minoritet med svenskt teckenspråk som en grundpelare för identitet, gemenskap och kulturellt uttryck.

Resultaten visar att majoriteten av respondenterna ser dövkulturen som en central del av sin identitet, med fokus på språklig tillhörighet, historisk medvetenhet och social gemenskap. Samtidigt identifierades hinder såsom språkdeprivation och begränsad tillgång till kulturella aktiviteter, vilket framhäver strukturella former av audism.

Med stöd av teoretiska perspektiv från Jeffrey Alexanders teori om mångkulturell inkorporering och Bourdieus begrepp om symboliskt våld analyseras hur dövkulturen marginaliseras i ett samhälle som domineras av hörande. Rapporten presenterar rekommendationer för att motverka dessa hinder, inklusive tidig tillgång till teckenspråk, ökad representation av döva i ledande roller och breddning av kulturella och sociala aktiviteter.

Sammanfattningsvis lyfter rapporten fram dövkulturens potential att växa och stärkas genom inkluderande strukturer som erkänner dess unika värden och bidrag till samhället.

Inledning

Denna rapport baseras på en enkätundersökning om dövkultur som genomfördes hösten 2024 av Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) i samarbete med Riksteatern Crea inom projektet Omvända världen. Undersökningen syftade till att samla in underlag för att stärka och bevaka dövas kulturarv, teckenspråk, identitet och samhörighet. Genom att undersöka hur dövulturen upplevs och vilken betydelse den har för döva, hörselskadade och vuxendöva, hoppas projektet kunna bidra till en djupare förståelse av dövulturens roll i samhället och dess fortsatta utveckling.

Resultatet av enkäten och denna rapport visar dövulturens mångfald och betydelse. Forskning, betonar sambandet mellan språk och kulturell identitet, vilket tydligt framgår i resultaten från denna studie. Skutnabb-Kangas (2000) och Lane (1992), belyser vikten av språk som en grundläggande del av kulturell identitet. Ladd (2003) introducerar begreppet '*Deafhood*', som ett begrepp för förståelsen av dövulturens betydelse för identitetsskapande. Sveriges språklag (SFS 2009:600) lyfter också fram svenskt teckenspråk som ett nationellt minoritetsspråk och en viktig del av kulturarvet.

Enkäten fokuserar på frågor om språklig identitet, kulturell tillhörighet och deltagande i sociala och kulturella aktiviteter. Resultaten ger en rik och nyanserad bild av dövulturens betydelse och de behov och önskemål som finns inom målgruppen.

Begreppsförklaring av dövkultur

Dövkultur kan definieras som en språklig och kulturell minoritet där svenskt teckenspråket utgör grundpelaren för identitet, gemenskap och kulturellt uttryck. Den omfattar sociala, historiska och konstnärliga dimensioner som förenar dövsamhället (Ladd, 2003).

Begreppet *Deafhood*, introducerat av Paddy Ladd, beskriver denna identitet och kultur som en process av självförståelse och gemenskap, baserad på språk och erfarenheter. Processen är central för att förstå dövulturens betydelse både för individers liv och för dess roll i samhället. Dövulturen fungerar som ett kulturellt arv och är en viktig del av de dövas identitet och historia.

Teoriförklaring

För att analysera dövulturens roll i samhället tillämpas Jeffrey Alexanders teori om mångkulturell inkorporering. Denna teori belyser hur kulturella narrativ och strukturer både kan förstärka exkludering och skapa möjligheter för inkludering. När det gäller dövulturen kan ett erkännande och en uppskattning av svenskt teckenspråk som bärare av kulturell rikedom bidra till att omforma de kulturella betydelser som ofta förknippas med dövsamhället.

Alexander framhåller att förändringar i kulturella berättelser och kollektiva identiteter är avgörande för att stärka minoriteters status. Genom att tilldela svenskt teckenspråk och dövulturen ett högre kulturellt värde kan man skapa inkluderande strukturer som både bevarar och främjar denna unika kultur.

Metod och tillvägagångssätt

Syfte och Urval

Syftet med enkätundersökningen var att undersöka dövulturens betydelse för döva, hörselskadade och vuxendöva, med särskilt fokus på språklig identitet och kulturell tillhörighet.

Totalt deltog 414 respondenter i undersökningen, vilket ger en bred inblick i de delar av dövsamhället som valt att delta. Resultaten kan dock inte betraktas som representativa för hela dövsamhället, utan speglar upplevelser och perspektiv från de som svarade på enkäten.

Datainsamling

Undersökningen genomfördes som en webbaserad enkät med hjälp av Microsoft Forms. Den innehöll 10 frågor med fasta svarsalternativ samt två öppna frågor. Samtliga frågor var översatta till svenskt teckenspråk för att säkerställa tillgänglighet.

Spridningen av enkäten skedde genom flera kanaler:

- Sveriges Dövas Riksförbund (SDR): Sociala medier (Instagram, Facebook) och SDR:s hemsida.
- Riksteatern Crea: Sociala medier (Instagram och Facebook).
- Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF): Sociala medier och mejlutskick till lokala ungdomsklubbar.

Enkäten var öppen för svar 3 september till 29 november 2024. För att öka deltagandet bland yngre målgrupper skickades enkäten direkt till SPSMs dövskolor. Vid Dövas Dag den 14 september använde projektgruppen QR-koder och delade ut flyers för att underlätta deltagandet.

Validitet och Reliabilitet

Frågorna utformades för att spegla deltagarnas språkliga identitet och kulturella perspektiv, med målet att säkerställa en bred representation. Målgruppen avgränsades till döva, hörselskadade och vuxendöva, medan hörande exkluderades för att fokusera på dessa specifika grupper och deras unika språkliga och kulturella aspekter.

Följande institutioner har bidragit i utformningen av frågorna, vilket stärker enkätens validitet. Deras bidrag säkerställer att enkäten omfattar centrala aspekter av dövulturen och anpassning till målgruppen.

- En representant från Stockholms universitet.
- Två representanter från teatern "Omvända världen", aktiv under 1970–1980-talet.
- Två projektledare från Omvända världen och Dövas kultursarvscentrum via SDR.
- En representant från Riksteatern Crea och styrgruppen för projektet Omvända världen.
- En representant från SDR:s styrelse och styrgruppen för projektet Omvända världen.

Medverkan har varit helt anonym liksom behandling av data, vilket främjar reliabilitet och ärliga och opåverkade svar. Enkäten testades dessutom i en intern pilotgrupp på SDR:s kansli för att säkerställa att frågorna var tydliga och lättförståeliga.

Generaliserbarhet

Resultaten är representativa för döva, hörselskadade och vuxendöva med tillgång till digitala plattformar. Begränsningar förekommer för grupper utan internetåtkomst, såsom äldre döva och döva med intellektuella funktionsnedsättningar. Dock bidrog spridning via dövskolor, ungdomsorganisationer och evenemang till att förbättra täckningen.

Enkätens struktur

Frågorna i enkäten var indelade i följande fyra kategorier:

1. Identifiering: Kön, ålder och språklig identitet.

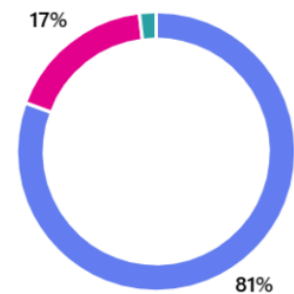
2. Åldersgrupp: För att kategorisera deltagarna.
3. Skolbakgrund: För att kategorisera och identifiera samband mellan deras kulturella tillhörighet och dövulturen.
4. Kännedom om dövkultur: Hur viktig dövulturen är i deltagarnas liv.

Resultatredovisning

Presentation av respondenter

1. Jag identifierar mig som:

● Döv	334
● Hörselskadad	72
● Vuxendöv	8

Döv: 81 %

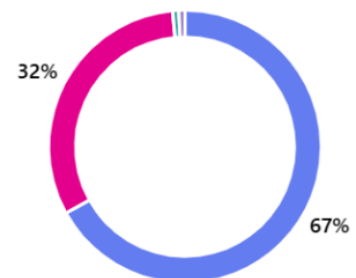
Hörselskadad: 17 %

Vuxendöv: 2 %

Kommentar: Majoriteten av de som svarade på enkäten var döva (81 %). Hörselskadade stod för 17 %, medan vuxendöva utgjorde 2 %. Detta visar att enkäten främst nådde döva respondenter, vilket återspeglar målgruppens representation och den starka kopplingen till dövkultur. Samtidigt bidrar andra grupper inom målgruppen med viktiga perspektiv som kompletterar bilden av språklig och kulturell mångfald.

2. Jag identifierar mig som:

● Kvinna	277
● Man	131
● Icke-binär	3
● Annat	3

Kvinna: 67 %

Man: 32 %

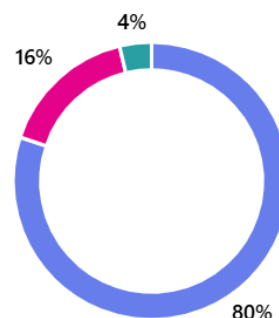
Icke-binär: 1 %

Annat: 1 %

Kommentar: Majoriteten av respondenterna identifierade sig som kvinnor (67 %), följt av män (32 %). Endast 1 % identifierade sig som icke-binära och 1 % som "annat". Detta visar att kvinnor var överrepresenterade, men även andra könsidentiteter bidrog till en bredare förståelse av målgruppen.

3. Vilket primärt språk använder du i vardagen?

● Svenskt teckenspråk	387
● Talad svenska	78
● Andra språk	18

Svenskt teckenspråk: 80 %

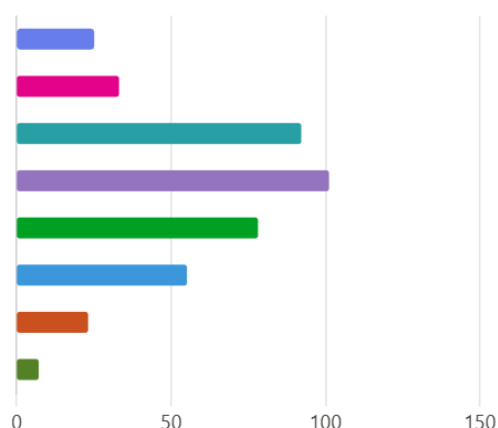
Talad svenska: 16 %

Andra språk: 4 %

Kommentar: Majoriteten av respondenterna använder svenskt teckenspråk som sitt primära språk i vardagen (80 %). Talad svenska används av 16 %, medan 4 % angav andra språk. Detta visar att svenskt teckenspråk dominerar bland målgruppen, vilket speglar deras språkliga tillhörighet och vardagliga kommunikation.

4. Hur gammal är du?

● Under 18 år	25
● 18-29 år	33
● 30-39 år	92
● 40-49 år	101
● 50-59 år	78
● 60-69 år	55
● 70-79 år	23
● 80 år och äldre	7

Under 18 år: 6 %

18-29 år: 8 %

30-39 år: 22 %

40-49 år: 24 %

50-59 år: 19 %

60-69 år: 13 %

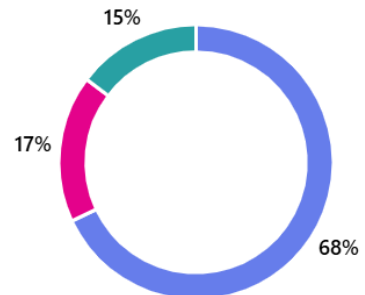
70-79 år: 6 %

80 år och äldre: 2 %

Kommentar: De flesta respondenter var mellan 30–49 år (46 %). Åldersgrupperna 50–69 år stod för 32 %, medan yngre respondenter under 30 år utgjorde 14 % och äldre över 70 år stod för 8 %. Detta visar att enkäten främst nådde respondenter i medelåldern.

5. Jag gick i grund- och gymnasieskolan i... (Flera svarsalternativ)

● Dövskola	338
● Hörselklass	86
● Integrerad	73

Dövskola: 68 %

Hörselklass: 17 %

Integrerad: 15 %

Kommentar: Resultaten visar att de flesta respondenter (68 %) har gått i dövskola, medan 17 % har gått i hörselklass och 15 % i integrerad skolmiljö. Samtidigt visar resultaten att nästan en tredjedel av respondenterna har gått i skolor där teckenspråk inte varit lika centralt.

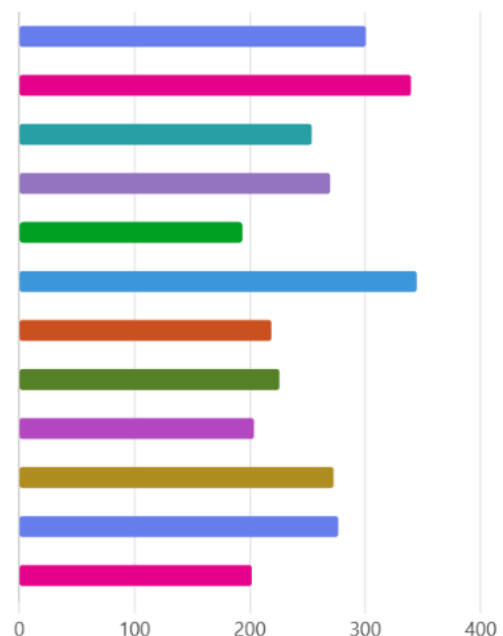
Slutsatser: Dövskolan är en grundpelare för dövkulturen, men det är viktigt att skapa fler möjligheter för personer med olika skolbakgrund att stärka sin språkliga och kulturella identitet. Detta är avgörande för en inkluderande och gemensam dövkultur.

Resultatet bekräftar att dövskolan är en viktig plats för att bygga språklig och kulturell identitet samt gemenskap inom dövkulturen. För de som gått i skolor där teckenspråk inte är centralt, kan det ha inneburit en större utmaning att utveckla en koppling till dövkulturen. Behovet av inkluderande miljöer som välkomnar alla, oavsett bakgrund, är centralt för dövkulturen.

Olika aspekter av dövkulturen

6. Vilka områden tycker du är kopplade till dövkultur? (Flera svarsalternativ)

● Sammankomster via döva mötesplatser	300
● Dövförening	339
● Dövsport	253
● Dövscenkonst & dövteater	269
● Sociala medier	193
● Dövas Dag	344
● Dövläger	218
● Dövmuseum	225
● Dövkunst	203
● Dövhistoria	272
● TV-media (teckenspråkiga program)	276
● Döv litteratur	201

Sammankomster via döva mötesplatser: 10 %

Dövförening: 11 %

Dövssport: 8 %

Dövscenkonst & dövteater: 9 %

Sociala medier: 6 %

Dövas Dag: 11 %

Dövläger: 7 %

Dövmuseum: 7 %

Dövkunst: 7 %

Dövhistoria: 9 %

TV-media (teckenspråkiga program): 9 %

Döv litteratur: 6 %

Kommentar: Respondenterna kunde välja flera svarsalternativ och svaren visar att dövkulturen är bred och mångsidig.

Dövas Dag och Dövförening (11 % vardera) kopplar flest respondenter till dövkultur. Även sammankomster via döva mötesplatser (10 %) liksom Dövscenkonst & dövteater, dövhistoria, och TV-media (teckenspråkiga program) (9 % vardera) kopplar många till dövkultur.

Något färre anger fritidsaktiviteter som dövssport, dövläger, dövmuseum, och dövkunst (7 % vardera). Sociala medier och döv litteratur (6 %) får minst röster.

Slutsatser: Resultaten indikerar att dövkulturen bygger på en kombination av social gemenskap, kulturella uttryck och historia. Sociala och kulturella evenemang spelar en central roll, men olika aspekter samverkar för att ge en rik och mångsidig bild av vad som är viktigt i dövkulturen.

Att flest kopplar Dövas Dag och Dövförening till dövkultur tyder på att gemenskap och sociala evenemang är viktiga för att stärka identitet och samhörighet inom dövkulturen. Även döva mötesplatser för vardaglig kontakt mellan döva är centrala. Att många också kopplar Dövscenkonst & dövteater, dövhistoria, och TV-media (teckenspråkiga program) lyfter fram betydelsen av kultur och historia för att stärka en gemensam identitet. Dessa områden är också viktiga för att bygga stolthet kring dövas kulturarv och behovet av att både bevara och sprida det.

Fritidsaktiviteter som dövssport, dövläger, dövmuseum, och dövkunst lyfts fram av en del. Dessa aktiviteter bidrar till att skapa inkluderande miljöer där döva kan delta på sina egna villkor, vilket stärker både gemenskap och kopplingen till kulturen.

Sociala medier och döv litteratur är viktiga, men mindre centrala än fysiska mötesplatser och kulturella evenemang enligt enkäten. Detta kan betyda att de fungerar mer som komplement än som kärnan i dövkulturen.

7. Finns det fler områden inom dövkulturen än i fråga 6?

Respondenterna nämner flera områden som inte täcks av frågans förvalda alternativ såsom dövskolor, teckenspråk, familj och teckenspråkiga förskolor och arbetsplatser.

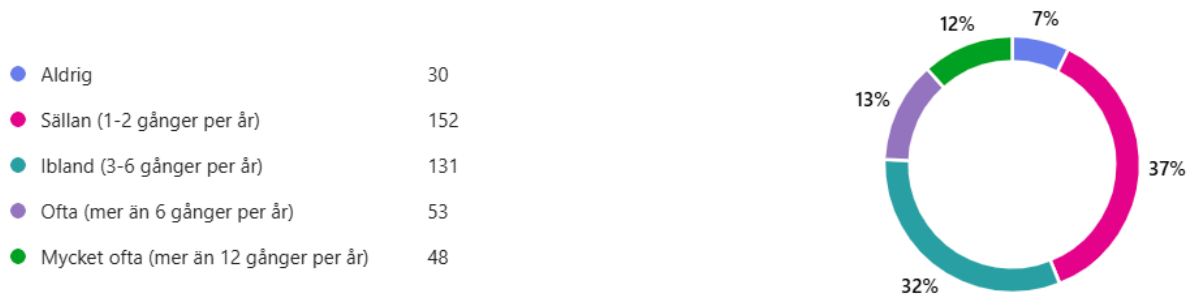
Slutsatser:

- **Dövskolor** spelar en viktig roll för att skapa gemenskap och identitet.
- **Teckenspråk** ses som centralt för dövkulturen och fungerar som en bärare av traditioner, som muntliga berättelser och språklekar.
- **Familjens roll** är betydande, särskilt i döva familjer där språket och kulturen överförs mellan generationer.

- **Teckenspråkiga förskolor och arbetsplatser** där teckenspråk är det dominerande språket bidrar till en inkluderande miljö och stärker identiteten.
- Dövkulturen beskrivs som ett kulturellt arv och en minoritetskultur som förenar gruppen genom gemensamma erfarenheter, språk och historia.

Sammanfattningsvis visar dessa ytterligare områden att dövkulturen är mer än aktiviteter – den bygger på språkets betydelse, utbildningens roll och samhörigheten i familj och arbetsliv.

8. Hur ofta deltar du i evenemang arrangerade av döva (t.ex. föreläsningar, utbildningsseminarier, teaterföreläsningar, filmfestivaler, tävlingar m.fl.)?

Aldrig: 7 %

Sällan (1-2 gånger per år): 37 %

Ibland (3-6 gånger per år): 32 %

Ofta (mer än 6 gånger per år): 13 %

Mycket ofta (mer än 12 gånger per år): 12 %

Kommentar: Resultaten visar att deltagandet i evenemang arrangerade av döva varierar. Majoriteten av respondenterna deltar sällan (37 %) eller ibland (32 %) i sådana evenemang. 13 % deltar ofta (mer än 6 gånger per år), och 12 % deltar mycket ofta (mer än 12 gånger per år). Ofta och mycket ofta står för sammanlagt 25 %. Endast 7 % uppger att de aldrig deltar.

Slutsatser: Resultatet visar också att många är engagerade i evenemang som stärker dövkulturen, men att en stor del av målgruppen deltar mer sporadiskt.

Den engagerade kärngruppen som deltar ofta eller mycket ofta visar att dessa evenemang är viktiga för att bevara och sprida dövkulturens värden. De som deltar sällan kan behöva motiveras genom ökad tillgänglighet, bättre information eller fler relevanta evenemang för att nå ut till fler och stärka kopplingen till dövkulturen.

9. Vilka anledningar gör att du kommer till dövevenemang? (Flera svarsalternativ)

Social samvaro med andra människor: 27 %

Stärker min identitet som döv: 18 %

Att främja tillhörighet och gemenskap: 18 %

Kunskapsinhämtning via föreläsningar som rör dövas frågor (t.ex. livserfarenheter, rättigheter historia eller olika teman med dövperspektiv): 20 %

Specialevenemang utifrån dina intressen: 16 %

Kommentar: Resultaten visar att respondenterna har olika anledningar att delta i dövevenemang. Social samvaro med andra människor är den vanligaste anledningen (27 %), Därefter engagerar kunskapsinhämtning via föreläsningar om dövas frågor många (20 %).

Att stärka sin identitet som döv och att främja tillhörighet och gemenskap står för 18 % vardera, och specialevenemang utifrån egna intressen engagerar 16 %.

Slutsatser: Resultatet visar att dövevenemang fyller flera viktiga funktioner. För många handlar det om att möta andra och stärka sin koppling till dövkulturen, medan andra också söker kunskap och aktiviteter kopplade till sina individuella intressen.

Att de flesta anger Social samvaro med andra människor som anledningen understryker vikten av gemenskap och möjligheten att träffa andra. Många lockas också av att få kunskap om dövas frågor, vilket tyder på att många respondenter ser evenemangen som en chans att lära sig mer om dövkultur, historia och rättigheter.

Att stärka sin identitet som döv och att främja tillhörighet engagerar flera, vilket visar att evenemangen spelar en viktig roll i att stärka kopplingen till dövkulturen och skapa en känsla av samhörighet. Flera respondenter lockas också av teman som är specifikt anpassade efter deras intressen.

För att öka deltagandet kan arrangörer balansera sociala aktiviteter, kunskapsinriktade evenemang och specialevenemang som tilltalar olika målgrupper. Dessa evenemang spelar en central roll i att stärka gemenskapen och bevara dövkulturens värden.

10. Hur viktigt är det för dig med följande aspekter?

● Inte viktigt ● Ganska viktigt ● Viktigt ● Mycket viktigt

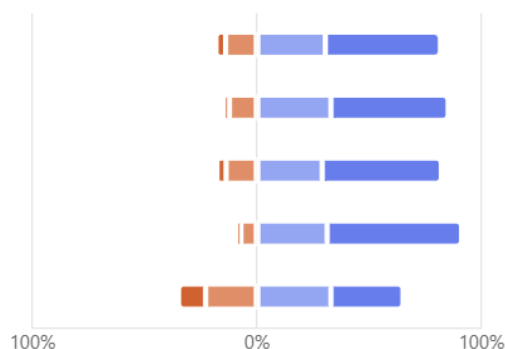
Dövkultur är en naturlig del av mitt liv

Att känna till dövkultur

Att känna till dövas historia

Att känna till min språkliga identitet med svenskt teckenspråk

Att ta del av dövscenkonst och dövteater

Dövkultur är en naturlig del av mitt liv:

Inte viktigt: 4,3 %

Ganska viktigt: 14 %

Viktigt: 30,4 %

Mycket viktigt: 51,2 %

Att känna till dövkultur:

Inte viktigt: 2,7 %

Ganska viktigt: 12,3 %

Viktigt: 32,9 %

Mycket viktigt: 52,2 %

Att känna till dövas historia:

Inte viktigt: 4,1 %

Ganska viktigt: 13,8 %

Viktigt: 29 %

Mycket viktigt: 53,1 %

Att känna till min språkliga identitet med svenskt teckenspråk:

Inte viktigt: 1,7 %

Ganska viktigt: 7,2 %

Viktigt: 31,2 %
Mycket viktigt: 59,9 %

Ganska viktigt: 22,9 %
Viktigt: 32,9 %
Mycket viktigt: 32,1

Att ta del av dövscenkonst och dövteater

Inte viktigt: 12,1 %

Kommentar: Resultaten visar att de flesta respondenter tycker att olika aspekter av dövkulturen är viktiga.

81,6 % anser att dövkultur som en naturlig del av livet viktigt eller mycket viktigt. Även att känna till dövkultur är viktigt eller mycket viktigt (85,1 %) för respondenterna. De flesta anser även att det är viktigt eller mycket viktigt att känna till dövas historia (82,1 %). Att känna till sin språkliga identitet med svenskt teckenspråk rankas högst i enkäten, hela 91,1 % anser att det är viktigt eller mycket viktigt.

Majoriteten anser att ta del av dövscenkonst och dövteater är viktigt - 65 % tycker detta är viktigt eller mycket viktigt.

Slutsatser: Dövkultur, historia och språklig identitet är mycket viktiga för de flesta respondenter. Svenskt teckenspråk är särskilt betydelsefullt och en grund för gemenskap. Dövscenkonst och teater är uppskattat, men mindre centralt för vissa. Att lyfta fram språk, historia och kulturella uttryck kan stärka dövkulturen och engagera fler.

För de allra flesta är *att känna till sin språkliga identitet med svenskt teckenspråk viktigt* vilket tydligt visar att språket är den viktigaste faktorn för att definiera dövkulturen.

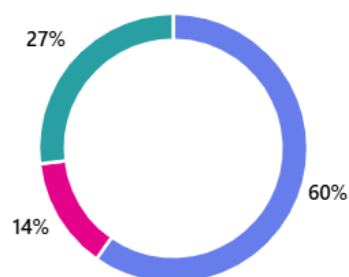
Resultatet visar också att dövkultur är en central del av respondenternas identitet och vardag liksom att kunskap om dövkultur är avgörande för att stärka den gemensamma identiteten.

Många framhäver också dövas historia som viktigt. Historien spelar en viktig roll för att förstå dövkulturens bakgrund och skapa stolthet över dess arv.

Resultatet visar också att konst och teater är viktigt, men är inte lika centralt som språk och historia.

11. Skulle du gå på scenkonst/teater på svenskt teckenspråk oftare än du gör idag om det fanns ett obegränsat utbud?

● Ja	247
● Nej	56
● Kanske	111

Ja: 60 %

Nej: 14 %

Kanske: 27 %

Kommentar: Resultaten visar att majoriteten av respondenterna (60 %) skulle gå på scenkonst och teater på svenskt teckenspråk oftare om det fanns ett obegränsat utbud. 27 % svarar "kanske," medan 14 % säger nej.

Sammanfattning: Det höga intresset visar att scenkonst och teater är uppskattade delar av dövulturen. "Kanske"-gruppen kan indikera att det finns hinder, som tillgänglighet eller variation i utbudet, som behöver förbättras för att locka fler. Den lilla gruppen som svarar nej visar att inte alla prioriterar scenkonst, vilket speglar olika intressen inom målgruppen.

Majoriteten är redan positivt inställda, och med rätt satsningar kan även gruppen som är osäker ("kanske") nås. Detta indikerar att scenkonst och teater inte bara är en viktig del av dövulturen utan också en verksamhet med utrymme för tillväxt och engagemang. Ett bredare och mer tillgängligt utbud kan därför stärka intresset och locka fler deltagare.

12. Vilka områden skulle du vilja se mer inom dövkultur?

Respondenterna vill se ett bredare och mer varierat utbud inom dövulturen. Många lyfter fram behovet av fler aktiviteter som:

- Konst och kultur: Fler konstutställningar, filmer, teaterföreställningar och litteraturevenemang skapade av och för döva.
- Föreläsningar och workshops: Ämnen som dövas historia, hälsa, samhällsfrågor och teknik efterfrågas, gärna på kvällar eller helger för att fler ska kunna delta.
- Sammankomster och mötesplatser: Fler sociala träffar, läger och evenemang som passar alla åldrar och grupper.
- Representation och integration: Fler döva yrkesutövare och ledare i media och samhället, samt aktiviteter som inkluderar hörselskadade och CODA.

Slutsatser: Respondenterna vill ha fler och mer tillgängliga aktiviteter som speglar dövulturens bredd och skapar gemenskap. Fokus ligger på variation, inkludering och möjligheter för alla att delta och känna tillhörighet.

Slutsats och diskussion

Audism, definierat som diskriminering mot döva baserat på deras hörselförmåga, har en djupgående påverkan på dövulturen. Enligt rapporten *Audism som en form av våld* betraktas audism som en form av strukturellt och symboliskt våld. Detta inkluderar språkdeprivation, där bristande tillgång till teckenspråk för döva barn begränsar deras möjligheter att utveckla en stark språklig och kulturell identitet, vilket i sin tur försvårar deras deltagande i dövsamhället.

Bourdieu's teori om symboliskt våld belyser hur integration i hörande normer underminerar dövas kulturella autonomi. Skolor och arbetsplatser som inte prioriterar teckenspråk förstärker exkluderande strukturer som försvagar dövas kulturella uttryck och deltagande. Dessa insikter kompletteras av Alexanders teori om mångkulturell inkorporering, som betonar att förändringar i kulturella narrativ och strukturer kan stärka dövulturens status och roll i samhället.

Resultaten från enkäten tyder på att dövulturen är en central del av identiteten bland respondenterna. Majoriteten anger att svenskt teckenspråk, kunskap om dövas historia och kulturell samhörighet är avgörande för att skapa tillhörighet och stolthet inom dövsamhället. Samtidigt framkommer exempel på hur bristen på kunskap och stöd för teckenspråk i vissa sammanhang kan tolkas som audism. Exempelvis rapporteras att skolor och arbetsplatser ofta saknar resurser för att tillhandahålla teckenspråkstolkning eller utbildning i teckenspråk, vilket begränsar möjligheterna till jämlikt deltagande.

Vidare pekar resultaten på att många respondenter efterfrågar fler inkluderande aktiviteter som riktar sig till både döva och närliggande grupper, såsom hörselskadade och CODA. Detta behov kan ses som en indikation på en bristande representation och tillgänglighet, vilket också kan förstås som uttryck för audistiska strukturer i samhället.

För att motverka audism och stärka dövkulturen föreslås följande åtgärder:

- Tidig och säker tillgång till teckenspråk för döva barn.
- Främjande av teckenspråkiga arbetsmiljöer.
- Ökad kunskap om teckenspråkets betydelse och dövkulturens historia, särskilt bland beslutsfattare och inom utbildningssektorn.

Genom dessa insatser kan dövkulturen inte bara bevaras utan också vidareutvecklas, samtidigt som audistiska hinder minimeras. Slutsatsen är att dövkulturens framtid beror på skapandet av inkluderande strukturer där språk, historia och representation står i centrum. Resultaten från enkäten understryker att motverka audism är avgörande för att säkerställa att döva individer och deras kultur får den status och det utrymme de förtjänar i samhället.

Källförteckning

- **Skutnabb-Kangas, T.** (2000). *Linguistic Genocide in Education – or Worldwide Diversity and Human Rights?* Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
 - Denna bok utforskar sambandet mellan språk och kulturell identitet, särskilt för minoritetsgrupper som döva.
- **Lane, H.** (1992). *The Mask of Benevolence: Disabling the Deaf Community.* New York: Alfred A. Knopf.
 - Lane diskuterar marginalisering av dövas kultur och språkliga rättigheter, samt vikten av att erkänna dövas kulturarv.
- **Napier, J., & Leeson, L.** (2016). *Sign Language in Action.* London: Palgrave Macmillan.
 - Denna bok betonar tillgängligheten till kulturella aktiviteter och utbildning för döva, med fokus på global praxis.
- **World Federation of the Deaf (WFD).** (2022). *Global Report on Deaf Culture and Sign Language Rights.*
 - En rapport som lyfter fram dövkulturens globala utveckling och vikten av att stärka rättigheterna för döva.
- **Ladd, P.** (2003). *Understanding Deaf Culture: In Search of Deafhood.* Clevedon: Multilingual Matters.
 - Introducerar begreppet "Deafhood" och beskriver dövkulturens djupare värden och identitetsskapande processer.
- **SFS 2009:600.** Språklag.
 - Sveriges språklag, som erkänner svenskt teckenspråk som ett nationellt minoritetsspråk och lyfter fram dess kulturella betydelse.
- **Bergman, B.** (1994). *Teckenspråk och dövas kultur i Sverige.* Stockholm: Stockholms universitet.